

TERMAT E REFERENCËS PËR HARTIMIN E PLANIT TË MBARËSHTRIMIT

1. HYRJE :

Qe nga viti 2016, bashkia Librazhd është administratore dhe menaxhuese e fondit pyjor e kullosor qe shtrihet ne territorin e saj. Mbeshtetur kjo ne VKM . 433 , date : 08.06.2016 , per “ Trasferimin ne pronesi te bashkive te pyjeve dhe kullotave publike , sipas listave te inventarit dhe aktualisht ne administrim te Ministrise se Mjedisit dhe te ish komunave/bashkive” , shtojca nr.18 .Në bazë të ligjit të pyjeve qeverisja teknike e sektorit të pyjeve dhe kullotave bëhet sipas planeve të mbarështrimit.Te cilat duhet të sigurojnë masa për :

- a) Zhvillimin e qëndrueshëm të fndit pyjor kombëtarë,ruajtjen dhe krijimin e kushteve natyrore për gjallesat pyjore dhe komunitetin e tyre.
- b) Mbrojtjen,trajtimin dhe kryerjen e punimev silvikulturore e të punimeve të tjera,të cilat kanë për qëllimin sigurimin e funksioneve ekologjike dhe shoqërore,ndërtmin dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës pyjore,vjeljen e prodhimeve pyjore dhe përdormin e fondit pyjorë kombëtarë,duke siguruar vazhdimësinë e prodhimeve pyjore,të burimeve të tjera dhe të gjeneratës së re të masivit pyjor.
- c) Mbarështrimin e pyllit dhe të tokës pyjore ,për të ruajtur funksionet e tyre,shkallën e ruajtjes së mjedisit pyjor dhe të ripërtëritjes natyrore
- d) Përdorimin e qëndrueshëm të burimeve pyjore e natyrore të ngastrave e ekonomive pyjore,në përputhje me zhvillimin e qëndrueshëm të gjallesave pyjore dhe të komuniteteve të tyre.

Plani i mbareshtimit për ekonomine pyjore “Dardhë-Xhyrë” , synon të zhvillojë një plan gjithëpërfshirës të menaxhimit për sipërfaqen pyjore që shtrihet në këtë ekonomi pyjore, duke mbuluar por pa u kufizuar domosdoshmërisht në aspekte të ndryshme fizike, sociale, ekonomike dhe ekologjike të zones, duke sugjeruar mënyrat e duhura/rekomandimet për të adresuar zhvillimin e qendrueshem te fondit pyjor mbi bazën aktuale ligjore, administrative, etj. Bazë për një planifikim të suksesshëm është edhe puna e madhe si ekip midis pylltareve lokale dhe stafit te specialisteve te mbarështrimit . Për mbarështrimin shumë funksiona e të qëndrueshëm,afat shkurtër dhe afatgjatë të pyllit nevojiten të dhëna për gjendjen aktuale të tij.

Meqënë se ngastra ose nënngastra është njësia bazë me e vogël për vlerësimi e,planifikimin,kontrollin e përshkrimit dhe analizimit të kushteve të stacionit dhe grumbujve pyjore,përcaktimi i objektivave dhe masave specifike përveç invenatrizimit është një nga detyrat kryesorë për mbarështrimin e suksesshëm të pyllit.

2. DETYRAT KRYESORE:

- Marrja e të dhënave nga kadastra për gjendjen e fondit pyjor ,punimet e kryera ndër vite,fotokopjimi dhe zmadhimi i hartës në 1 :10 000 ,hedhja e kufijve të ngastrave mbi bazën e ndarjes në planet e mbarështrimit të vitit 1981 dhe të vitit 2002
- Përshkrimi i përgjithshëm në terren i ngastrave/n.ngastrave,verifikimi i kufijve,përcaktimi definitiv në terren,përcaktimi i sipërfaqevesipas përdoruesve,hedhja e ndryshimeve në hartë dhe llogaritja e sipërfaqeve përkatëse.
- Përcaktimi i sipërfaqeve provë në terren dhe inventarizimi për çdo sip.provë,llogaritja e d.mes.eh.mes
- Marrja e profileve të tokës për çdo tip toke dhe kategori thellesie (çdo 200 ha)
- Marrja e drureve model për çdo lloj,tip dhe thellësi toke,për përcaktimin e saktë të moshës për çdo diametër e lartësi mesatare.
- Studimi social-ekonomik i Njësisë Administrative
- Vleresimi i sipërfaqes dhe volumit te pyjeve sipas formave te ndryshme te qeverisjes;
  - i. Trungishte
  - ii. Cungishte
  - iii. Shkurre
- Vleresimi kullotave/livadhe, perfshire kapacitetin prodhues te tyre si dhe ate mbajtes
- Vleresimin e llojshmerise dhe sassie se prodhimeve jo-pyjore (prodhime te dyta)
- Identifikimi i problematikes lidhur me aspektet menaxhuese te pyjeve;
- Identifikimi i çështjeve kyçe që kanë të bëjnë me aspektet ligjore, administrative dhe ato te menaxhimit, faktorët dhe aktorët qe influencojne;
- Identifikimi i zgjidhjeve sociale bazuar ne potencialet ekologjike te zones;
- Explorimi dhe propozimi i alternativave më të mira të menaxhimit të bazuara dhe të integruara ne nevojat e ruajtjes dhe zhvillimit të fondit pyjor dhe te komunitetit te zones;
- Hartografimi i territorit te zones (ne GIS), duke perfshire;
  - iv. Ekonomite pyjore, pjeset ekonomike (nese), ndarjen parcelare, n/parcelare, llojet pyjore dhe format e qeverisjes .
  - v. Perdorimin e territorit te zone
  - vi. Masat e propozuar te parashikuara per permiresimin dhe trajtimin e pyjeve
  - vii. Rrjetin e perhershem dhe te perkohshem te sipërfaqeve prove .
- Ngritjen e nje sistemi te perhershem siperfaqesh prove per matjen (dhe me tej monitorimin periodik) dhe llogaritjen e volumit te pyjeve, bazuar ne udhezuesin perkates te hartimit te planit te Mbareshtimit.
- Zhvillimi i nje vizioni, misioni dhe objektivi kryesor të menaxhimit për ekonomite pyjore
- Hartimi i strategjive të duhura të menaxhimit, si dhe plani i veprimit;
- Plani i monitorimit te menaxhimit dhe aktiviteteve qe pritet te zhvillohen ne zone .
- Hedhja e te dhenave te grumbulluara ne terren dhe perpunimi kopjuterik i tyre .
- Diskutimi dhe konsultimi i aktiviteteve kryesore te planifikimit dhe zbatimit te planit te menaxhimit me palët e interesuara;
- Diskutimi i draft-planit te menaxhimit me Aktoret vendimarrës (Bashkia Librazhd, Ministria e Mjedisit, Njesite Administrative ,OJF etj).

- Recensime te draftplanit te pergatitur .
- Ripunim materiali pas vrejteve te bera dhe miratimi perfundimtar nga komisioni .

3. OBJEKTIVI KRYESOR

- ❖ Të sigurojë menaxhim te qendrushem te resurseve pyjore/kullusore bashkiake (edhe nga kendveshtrimi ekologjik), me strukture dhe cilesi te mire ne pershtatje me kushtet e stacionit dhe ne peruthje me objektivat e mbareshtimit . Mbareshtimi i pyjeve eshte konsideruar te jete nje input i rendesishem per aktivitetin ekonomik, social dhe mjedisor e shoqerise dhe e vendit ne teresi.

4. OBJEKTIVAT SPECIFIKE

- Të përcaktohet përdorimi i territorit ne perputhje me gjendjen lokale dhe nevojat.
- Të optimizojë formen e qeverisjes ne perputhje me nevojat lokale, mundesitee grumbullit pyjor dhe mjedisit per te permiresuar prodhimtarine.
- Të optimizojë funksionet ndermjet nevojave dhe mundesive ekologjike/silvikulturale ne perputhje me rendesine multifunksionale, sociale dhe mjedisore te pyjeve.
- Të permiresojë ose mirembaje ne nje gjendje te mire funksionale grumbujt pyjore.
- Të permiresojë perdorimin e prodhimtarise se stacionit ne pyjet me funksion prodhues.
- Të permiresojë cilesine dhe gjendjen e priteshme të grumbujve te trungishteve me funksion prodhues
- Të nxise dhe perdore ripërteritjen natyrore sa me shume qe te jete e mundur me qellim qe te krijohen ekosisteme pyjore qe i pershtaten mjedisit
- Të pakësojë impaktet negative ne gjendjen fitosanitare te pyjeve.
- Të pakësojë prerjet e paligjshme
- Të rehabilitojë dhe te sigurojë rritje te qendrushme te prodhimtarise ne siperfaqet pyjore/kullusore.
- Të sigurojë pjesmarjen e gjërë e popullsise lokale ne marjen e vendimit per menaxhimin e pyjeve/kullotave
- Të zhvillojë menaxhimin e pyjeve bashkiak duke lidhur resurset pyjore/kullusore me interesat e perdoruesve .

5. PRODUKTET

- Një plan gjithëpërfshirës i menaxhimit për ekonomite pyjore ne fjale që mbulon, por nuk kufizohet në sfondin / kontekstin; Arsyetimin / justifikimin;
- Nje vizion i qartë mbi burimet natyrore, misionin, qëllimi dhe objektivat menaxhuese të ekonomive pyjore;
- Objektivat kryesore të menaxhimit, strategjitë, rekomandimet dhe aktivitetet e propozuara të menaxhimit
- Një plan i detajuar operacional se bashku me buxhetin dhe planin e punës për dhjetë vitet e ardhshme;
- Nje plan i plotë monitorimi, lehtësisht i kuptueshem dhe me seri të plotë të treguesve të progresit, efektet dhe ndikimet, si dhe metodat e mbledhjes së të dhënave perkatese bashke me kalendarin kohor te tyre.
- Plani i mbareshtimit, se bashku me anekset perkatese te tij si dhe hartat tematike (te pershkruara me siper) ne 4 (kater kopje) te printuara (ne shkalle 1:25.000), si dhe formati dixhital i te gjitha te dhenave te grumbulluara/perpunuara ne CD. Nje permbledhje e planit te menaxhimit si dhe aktivitetet e propozuara per t'u zbatuar ne kete ekonomi pyjore si dhe legjenda e hartave tematike duhet te jene ne gjuhen shqipe.

Ne menyre me te detajuar dhe pergjithesisht plani i mbareshtimit duhet te permbaje :

- 1.1 Arsyet dhe objektivat e planit të mbarështrimit.
- 1.2 Detyra e projektuesit
- 1.3 Radha e operacioneve dhe përgjegjësitë.
- 1.4 Metodatat e Punës.
- 1.5 Materiali informativ i përdorur
- 1.6 Objektivat kryesore të mbarështrimit
- 2 PËRSHKRIMI I PËRGJITHSHËM I EKONOMISË**
- 2.1 Shënime të përgjithshme
- 2.2 Pronësia, administrimi, organizimi
- 2.3 Historiku i mbarështrimit
- 2.4 Gjendja e përgjithshme social-ekonomike
- 2.5 Gjendja ekologjike
Siperfaqet pyjore janë me potencial të mirë prodhues.
- 2.6 Gjendja e tregut të materialeve drusore dhe jo drusore
- 2.7 Kufizimet
- 2.8 Gjuetia dhe peshkimi
- 3 GJENDJA AKTUALE E PYLLIT**
- 3.1 Mbarështrimi dhe funksionet
  - 3.1.1 Tipet e përdorimit të tokës
  - 3.1.2 Forma e qeverisjes
  - 3.1.3 Funksionet kryesore
  - 3.1.4 Ndarja e pyjeve
- 3.2 Përshkrimi i stacionit
  - 3.2.1 Klima.
  - 3.2.2 Topografia
  - 3.2.3 Faktorët edafikë
- 3.3 Biodiversiteti
  - 3.3.1 Shkalla e natyralitetit të pyllit
  - 3.3.2 Biotopet e veçante
  - 3.3.3 Habitatet specifike
  - 3.3.4 Llojet e kërcënuara
  - 3.3.5 Rreziqet për biodiversitetin
  - 3.3.6 Vlerësimi i përgjithshëm dhe pasojat për mbarështrim
- 3.4 Funksionet e veçanta aktuale
  - 3.4.1 Prodhimi
  - 3.4.2 Mbrojtja
  - 3.4.3 Ruajtja e natyrës
  - 3.4.4 Rekreacioni
  - 3.4.5 Vlerësimi i përgjithshëm dhe pasojat për mbarështrim
- 3.5 Analiza e grumbullit
  - 3.5.1 Analiza e tipit të grumbullit
  - 3.5.2 Të dhënat kryesore për n/ngastër
  - 3.5.3 Shpërndarja e sipërfaqes dhe vëllimit
  - 3.5.4 Rezultatet e inventarizimit
  - 3.5.5 Analiza silvikulturale
  - 3.5.6 Intesiteti i ndërhyrjeve
  - 3.5.7 Struktura e grumbulli
  - 3.5.8 Ripërtëritja natyrale
  - 3.5.9 Cilësia e lëndës në këmbë
  - 3.5.10 Rritja
  - 3.5.11 Krahasimi i grumbullit me “pyllin normal”
- 3.6 Gjendja fitosanitare
  - 3.6.1 Drurë të kalbur dhe shkaqet
  - 3.6.2 Dëmtimet në pyll
  - 3.6.3 Vlerësimi i përgjithshëm dhe pasojat për mbarështrimin
- 3.7 Prerjet ilegale

- 3.7.1 Gjendja aktuale
- 3.7.2 Vlerësimi i përgjithshëm dhe pasojat për mbarështrimin
- 3.8 Bimësia barishtore
- 3.9 Kullotat
- 3.9.1 Tipi dhe cilësia
- 3.9.2 Përdoruesit/koha
- 3.9.3 Prodhimi i biomasës
- 3.9.4 Përdorimi aktual dhe kapaciteti
- 3.9.5 Problemet (mbikullotja, kullotja ilegale ne pyje etj)
- 3.9.6 Vlerësimi i përgjithshëm dhe pasojat për mbarështrim
- 3.10 Gjahu dhe gjuetia.
- 4 VLERËSIMI I MBARËSHTRIMIT TË MËPARSHËM**
- 4.1 Të përgjithshme
- 4.2 Vlerësimi i zbatimit të masave të planifikuara
- 4.2.1 Masat silvikulturale
- 4.2.2 Mundësia e shfrytëzimit
- 4.2.3 Kriteria të tjera
- 4.2.4 Pasojat kryesore për mbarështrimin e ardhshëm dhe arritjen e objektivave 33
- 5 OBJEKTIVAT E MBARËSHTRIMIT**
- 5.1 Objektivat kryesore
- 5.2 Objektivat specifike për ekonominë pyjore
- 5.2.1 Përdorimi i territorit, forma e qeverisjes, funksionet
- 5.2.2 Tipi i grumbullit
- 5.2.3 Objektivat silvikulturale
- 5.2.4 Kullotat
- 5.2.5 Biodiversiteti dhe habitatet kryesore të flores dhe bimesise se zones, bazuar ne kategorizimet e Natura 2000 .
- 5.2.6 Gjendja shëndetsore/Prerjet ilegale
- 5.2.7 Mbarështrimi i gjahut
- 5.2.8 Objektiva të veçanta për funksionin prodhues
- 5.2.9 Objektiva të veçanta për funksionin mbrojtës
- 5.2.10 Objektiva të veçanta për mundësinë e shfrytëzimit
- 6 MASAT PËR MBARËSHTRIMIN E PYLLIT**
- 6.1 Mundësia vjetore e shfrytëzimit
- 6.1.1 Mundësia vjetore silvikulturale
- 6.1.2 Metodatat e llogaritjes dhe arsytet për zgjedhjen e prerjes vjetore
- 6.1.3 Vlerësimi i pasojave të realizimit
- 6.1.4 Vlerësimi mjedisor
- 6.1.5 Prerjet e lejueshme përfundimtare
- 6.2 Masat për shfrytëzim
- 6.3 Masat silvikulturale
- 6.3.1 Përgatitja e tokës
- 6.3.2 Pyllëzimet
- 6.3.3 Kujdesimet
- 6.3.4 Rrallimet
- 6.3.5 Prerje përfundimtare
- 6.4 Masat silvikulturale në cungishte dhe shkurre
- 6.5 Përmirësimi i kullotave
- 6.6 Masat për biodiversitetin
- 6.7 Gjendja shëndetësore e pyllit /prerjet ilegale
- 6.8 Mbarështrimi i gjahut
- 6.9 Masa specifike për pyjet me funksion prodhues.
- 6.10 Masat specifike për pyjet me funksion mbrojtës
- 6.11 Masat specifike për pyjet e mbrojtur
- 6.12 Masat specifike për pyjet me funksion rekreativ
- 7 GJËNDJA DHE MASAT PËR INFRASTRUKTURËN**

7.1	Përdorëshmëria e infrastrukturës
7.1.1	Gjendja
7.1.2	Objektivat dhe masat
7.2	Transporti
7.2.1	Gjendja
7.2.2	Objektivat dhe masat
7.3	Infrastruktura të ndryshme
7.4	Infrastruktura për rekreacion
7.5	Infrastruktura mbrojtëse
7.5.1	Gjendja
7.5.2	Objektivat dhe masat
7.6	Infrastruktura për mbrojtjen nga zjarri
7.6.1	Gjendja
7.6.2	Objektivat dhe masat
7.7	Infrastruktura të tjera
7.7.1	Gjendja
7.7.2	Objektivat dhe masat
7.8	Vlerësimi mjedisor i ndikimeve nëse është e nevojshme
8	PLANIFIKIMI EKONOMIK
8.1	Volumi i punës dhe kapaciteti
8.2	Prashikimi i të ardhurave
8.2.1	Parashikimi i kostos
8.2.2	Parashikimi i fitimit ose humbjes (përfitime-shpenzime)
8.2.3	Vlerësimi i efekteve pozitive të pyllit të pa llogaritshme në vlerë
9	INDIKATORËT PËR MONITORIM DHE VLERËSIM
9.1	Indikatorët afat shkurtër
9.2	Indikatorët afat mesëm
9.3	Indikatorët për mbarështrimin e qëndrueshëm të pyllit
10	UDHËZIME PËR REVIZIONIMIN E PLANIT TË MBARËSHTRIMIT
11	PLANI 10 VJEÇAR I PUNIMEVE TE PROPOZUARA SIPAS KATEGORIVE TE PUNIMEVE

6. METODOLOGJIA

Metodika për studimin e hartimin e planit të menaxhimit do të përfshijë punën përgatitore, punën në terren, grumbullimin dhe përpunimin e të dhënave, hartimin draftit të planit të menaxhimit të pyjeve e kullotave.

Puna përgatitore do të përfshijë:

- Grumbullim informacioni nga dokumentat e mëprashme për punimet e kryera
- Grumbullim materialesh që lidhen me ekonominë pyjore (hartat, fotografi ajrore etj.)
- Grumbullim të dhënash nga planet e vjetra të mbarështrimit
- Përgatitje paraprake të hartave të ekonomië pyjore me ndarjen parcelare dhe ndërtimin e rrjetit kuadratik për sipërafatet provë.
- Rikonicion në terren për vlerësimin e situatës dhe grumbullimin e të dhënave.

Puna përgatitore duhet të bëhet në kohën e duhur ,para fillimit të punës në terren grupi i mbarështrimit duhet të sigurojë të gjitha materialet e nevojshme që lidhen me ekonominë pyjore që do të mbarështrimit si : hartat, fotografitë ajrore, (n.q.s janë të disponueshme), te dhenat e vjetra të planeve të mbarështrimit, studime pedologjike, gjeologjike, etj. DSHP janë të detyruar tu sigurojnë mbarështruesve

të gjithë informacionin e që ato disponojnë rreth ekonomisë që mbarështrahet. Është një avantazh për punën në terren që kufijtë e ekonomive pyjore dhe ngastrave të jenë të dukshme dhe të mirëmbajtura. Strukturat e Shërbimit Pyjor në bashki në bashkëpunim me palët e interesuar (pushteti dhe popullatat lokale, OJQ-te, subjektet private etj.) që veprojnë në këtë ekonomi duhet të evidentojë problemet dhe ndryshimet e rëndësishme të gjendjes së pyllit nga e kaluara dhe të hartojnë objektivat kryesore të mbarështrimit për të ardhmen.

7. INVENTARIZIMI

Inventarizimi i grumbujve dhe metoda e punës për hartimin e planit të mbarështrimit do të bazohet në Manualin e Mbarështrimit të pyjeve për inventarizimin e ekonomive pyjore me sipërfaqe prove të perhereshme dhe të perkoheshme e pershkrimin parcelar, miratuar nga keshilli shkencor të ish Institutit të kerkimeve pyjore dhe Kullotave, **Nr 1 date 28.3.2001**

8. METODA E PUNES PËR HARTIMIN E PLANIT TË MBARËSHTRIMIT

Metoda e punës për hartimin e planit të mbarështrimit do të bazohet në Manualin e Mbarështrimit të pyjeve për inventarizimin e ekonomive pyjore me sipërfaqe prove të perhereshme dhe të perkoheshme e pershkrimin parcelar, miratuar nga keshilli shkencor të ish Institutit të kerkimeve pyjore dhe Kullotave, **Nr 1 date 28.3.2001**

9. PROCEDURAT E PUNIMEVE TË TERRENIT

Në fillim të punës në terren, personat përgjegjës për hartimin e planit të mbarështrimit (inspektorët e zonë, specialistët e planit të mbarështrimit, dhe shefi i sektorit të menaxhimit) bëjnë një udhëtim të përbashkët në terren për të vlerësuar gjendjen aktuale të pyllit dhe për të përcaktuar objektivat kryesore për mbarështrimin e ardhshëm.

Gjatë punës në terren janë të domosdoshme si :

- Kontrolli periodik i punës nga personi i ngarkuar me këtë detyrë, ashtu edhe
- Udhëtimet e përbashkëta e të gjithë personave të interesuar

Në rastet kur shfaqen mendime të ndryshme për çështje të caktuara vendimi përfundimtar i takon shefit të sektorit të menaxhimit në DSHP përkatëse.

Në përfundim të punimeve të terrenit kryhet përsëri një kontroll i punimeve nga një grup i përbashkët i personave të interesuar. Problemet kryesore diskutohen dhe rezultatet kryesore paraqiten dhe diskutohen si dhe hidhen bazat e projektit të ardhshëm të mbarështrimit.

10. PËRGATITJA E DRAFTIT TË PLANIT TË MBARËSHTRIMIT

Pasi të përpunohen të dhënat në terren dhe informacioni i marrë, do të hartohet drafti i planit të mbarështrimit të ekonomisë pyjore bazuar në kriteret sociale ekonomike dhe teknike.

Në kritere të përfshihen :

- Mjedisi social ekonomik (përdorimi i territorit pyjor dhe zhvillimi i tij, dokumentacioni aktual i tij, traditat të pashkruara, zhvillimi i konditave të vegjetacionit, planifikimi silvopastoral i mëparshëm, të drejtat e përdorimit, zakonet e traditave në mbarështrimin dhe përdorimin e pyjeve dhe kullotave, aspekte të përdoruesve të pyjeve, përshkrimi dhe analiza social-ekonomike e Bashkisë (njësisë Administrative) dhe në veçanti marrëdhëniet pyje-kullota-bujqësi, vlerësimi kritik i nevojave të popullatës.
- Mjedisi ekologjik (shtrirja, kufijtë, pozita gjeografike dhe topografike), morfologjia e territorit (relievi, lartësia mbi nivelin e detit, kundrejtimi dhe pjerrësia), hidrografia (erozioni, në thellësi e sipërfaqësor, lëvizja e shkëmbinjve, rreshqitja e tokës), temperaturat vjetore, stinore e mujore reshjet, shtresat e borës, kohëzgjatja dhe trashësia, erërat, shkëmbi amnor, karakteristikat e tij shpërndarja sipas territorit me hartografinë përkatëse, tipet e tokës dhe karakteristikat e tyre.

11. MBARËSHTRIMI I PYJEVE DUHET TË MBAJË PARASYSH

- Rëndësinë social-ekonomike veçanërisht në zonat rurale
- Nje maksimum stabiliteti dhe fleksibiliteti të grumbujve
- Një përmbushje optimale dhe të qëndrueshme të të gjitha funksioneve
- Sisteme silvikulturale dhe shfrytëzimi në përshtatje me mjedisin lokal dhe karakteristikat e grumbullit
- Një aktivitet silvikultural dhe shpeshhtësi ndërhyrjesh në përshtatje me objektivat e mbarështrimit, kushtet stacionit dhe cilësinë e grumbullit
- Parimet ekonomike, principet e ekonomisë, pronësisë
- Përdorimin e zhvillimin natyral të pyjeve (automatizimi biologjik)
- Nxitjen dhe përmirsimin e biodiversitetit, veçanërisht llojeve dhe variateteve gjenetike.

12. ZHVILLIMI I QËNDRUESHËM I PYJEVE DUHET PËRMIRSUAR NËPËRMJET :

- Një mbarështrimi silvo-pastoral (duke restauruar formën e përdorimit, duke intensifikuar agropylltarinë, rregullimin e kullotave, të drejtën e sigurimit të bazës ushqimore dhe ujitjes, transferimin e të drejtave në Njësi Administrative)
- Rritjes së përfshirjes së komuniteteve lokale
- Pakësimin të prerjeve të paligjshme
- Bashkëpunimit me përdoruesit lokalë dhe publik
- Trajnimit dhe ndërgjegjësimin të njerëzve mbi kuptimin dhe rëndësinë e mbarështrimit të qëndrueshëm

13. STAFI DHE EKSPERIENCA .

Stafi i punës për rihartimin e planit të mbarështrimit, duhet të ketë eksperiencë në fushat respektive (preferencë në mbarështrimin e pyjeve dhe kullotave).

Grupi i punës përgjithësisht, duhet të përbëhet nga specialiste :

- Inxhinjer pyjesh, i cili është edhe kryetar i grupit .
- Specialist pyjesh (Inxhinier ose teknik)
- Topograf
- Pedolog
- Biolog .

14. AFATI PËR REALIZIMIN E SHËRBIMIT

Për realizimin e rishikimit/hartim te planit të mbareshtrimit per ç' do ekonomi pyjore parashikohet një afat kohor prej **8** muajsh , nga ku konsulenti duhet te parashikojë dhe te detajoje ne menyre te sakte dhe te detajuar te gjitha fazat e punes se domosdoshme deri ne momentin final , ate te miratimit dhe dorezimit te produktit perfundimtar .

N°	Aktiviteti	Muajt								
		1	2	3	4	5	6	7	8	n
1.	Punime pergatitore .									
2.	Punimete e terrenit .									
3.	Punimete e zyres									
5.	Pergatitja dhe mbrojtja e Draft Planit .									
RAPORTIMET										
1.	Informacion per punen e realizuar									
2.	Dorezimi i skedat e pershkrimit parcelar									
3.	Raporti i perkohshem .									
4.	Dorezimi i skedave te inventarizimit dhe CD me te dhenat perp . ne kompiuter .									
5.	Dorezimi i Draft Planit te Mbareshtrimit.									
6.	Raportimi perfundimtar									
7.	Miratimi i Planit te Mbareshtrimit									
8.	Dorezimi i Planit te ri te Mbareshtrimit .									
9.	Konfirmimi nga Ministria e Mjedisit .									

